

Addendum

Ondersteuningsplan 2022 – 2025

*Criteria voor de beoordeling van een
toelaatbaarheidsverklaring*

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Zaanstreek

Status	Datum
Vastgesteld door BO	24-04-2024
Goedgekeurd door RvT	10-04-2024
Instemming OPR	17-04-2024

Criteria voor de plaatsing van leerlingen op SBO en SO

Een verplicht onderdeel van het ondersteuningsplan zoals omschreven in de WPO-artikel 18a., onder 8c zijn de criteria voor afgifte toelaatbaarheidsverklaringen. *Het ondersteuningsplan omvat in elk geval: de procedure en criteria voor de plaatsing van leerlingen op scholen voor speciaal basisonderwijs in het samenwerkingsverband en op scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.*

Het samenwerkingsverband is zich ervan bewust dat er in de praktijk bijna altijd sprake is van een complexe samenhang van factoren, die maken dat de onderwijsbehoeften van een leerling de basisondersteuning van een basisschool (eventueel aangevuld met een arrangement) overstijgt.

De handelingsverlegenheid van een school dient inzichtelijk gemaakt te worden aan de hand van de, in het OPP uitgewerkte onderwijsbehoeften van de leerling, aangevuld met de ondernomen acties van de school van herkomst. Dit alles is uitgangspunt voor het TLV- gesprek.

Binnen Het SWV wordt Handelingsgericht gewerkt; dat houdt in, dat we de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling áltijd als uitgangspunt nemen bij het bepalen van de te bieden ondersteuning.

Ondersteuning binnen regulier onderwijs

Binnen het SWV is de basisondersteuning voor reguliere scholen vastgesteld in het Ondersteuningsplan. Alle onderwijsvormen kunnen in een aantal algemene onderwijsbehoeften in begeleiding en ondersteuning voorzien. Zo kunnen alle scholen bijvoorbeeld omgaan met verschillen en zijn zij in staat bij grote verschillen/leerachterstanden de einddoelen bij te stellen zodat de leerling deze kan behalen.

Speciaal (basis)onderwijs

De beoordeling van de TLV-aanvraag en daarmee ook de soort en categoriebepaling vindt plaats in een samenhangende beoordeling van alle aspecten.

Belangrijk bij een aanvraag TLV

- Het OPP en de ondersteuningsvraag van de leerling staat centraal.
- Er is sprake van een zorgvuldig verlopen voortraject waarin ouder(s)/verzorger(s), leerling en eventuele zorgpartners betrokken zijn.
- Er is goede documentatie aanwezig van het voortraject en de stappen die zijn ondernomen: wat heeft de leerling aan extra ondersteuning ontvangen en wat zijn de resultaten hiervan?
- Er bestaat een helder beeld van de bevorderende en belemmerende factoren behorende bij de leerling en de ondersteuningsbehoeften van de leerling en of deze de ondersteuning die de scholen kunnen bieden, overstijgt.
- Het verwachte uitstroomperspectief staat beschreven.

Wanneer speciaal (basis)onderwijs?

Speciaal (basis)onderwijs begint waar het reguliere onderwijs niet meer of niet genoeg in de ondersteuningsbehoeften van leerlingen kan voorzien. Wanneer er bijvoorbeeld sprake is van een hardnekkig leer- of ontwikkelingsachterstand en leerlingen beperkte didactische voortgang ten opzichte van leeftijdgenoten en/of in relatie tot de eigen intellectuele capaciteiten maakt, kan dit een reden zijn om een leerling tijdelijk te verwijzen naar een vorm van speciaal onderwijs.

Naast deze didactische ondersteuningsbehoeften, biedt het speciaal (basis)onderwijs ook specifieke ondersteuning op verschillende pedagogische ondersteuningsbehoeften. Vaak is er bij de leerlingen sprake van integrale problematiek. De problemen doen zich dan thuis, op school en in de vrije tijd voor. Bij leerlingen die doorverwezen worden, kan er op de school van herkomst een sterk gebrek aan motivatie zichtbaar zijn en mogelijk sprake van structureel verzuim. Daarnaast zijn de leerlingen niet of in mindere mate in staat zelfstandig te

plannen en te werken en er is sprake van faalangst en/of een negatief zelfbeeld. De leerling heeft daardoor behoefte aan een leerkracht die hem aanspreekt op zijn cognitieve mogelijkheden, die rekening houdt met zijn emotionele niveau en die voorspelbaar is in gedrag, houding en activiteiten- aanbod.

Het speciaal (basis) onderwijs biedt dan ook een lesaanbod dat concreet is en aansluit op het individuele leer-tempo en de belevingswereld van de leerling. Dit wordt vormgegeven in een leer- en ontwikkelomgeving waarin structuur en rust centraal staan.

Naast een aantal algemene richtlijnen zijn er per schoolsoort een aantal leerlingkenmerken en vormen van ondersteuningsbehoeften aan te geven. Binnen de regio van ons samenwerkingsverband hebben we de afspraak gemaakt dat er alleen een TLV laag wordt afgegeven. Het SWV doet aan clusterbesteding voor een aantal voorzieningen zoals de Teacchgroepen en Teacch-plus groepen. Daarmee draagt het samenwerkingsverband bij aan een duurzaam dekkend netwerk.

Voor leerlingen die extra ondersteuningsbehoefte hebben passend bij categorie TLV midden of hoog die buiten de regio moeten worden geplaatst, wordt wel een overeenkomstige TLV afgegeven.

Hieronder wordt uitgewerkt welke richtlijnen specifiek van toepassing zijn voor de doorverwijzing van leerlingen naar de onderwijsvormen speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs cluster 3 en cluster 4.

Scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) bieden onderwijs aan leerlingen met leer-, gedrags- en/of opvoedingsproblemen, die het daardoor niet redden op een reguliere basisschool of zich hier niet optimaal kunnen ontwikkelen. Bij deze leerlingen is veelal sprake van een leerproblematiek of een leerstoornis, soms in combinatie met gedragsproblemen. Dit etaleert zich in problemen met leren en/ of in problemen in de omgang met anderen, zowel met andere leerlingen als het onderwijspersoneel. Scholen voor speciaal basisonderwijs hebben dezelfde kerndoelen als reguliere basisscholen, maar omdat het bij de leerlingen ontbreekt aan algemene leervoorwaarden, al dan niet in combinatie met concentratieproblemen en problemen in de informatieverwerking, krijgen zij verlengde leer-, denk- en/of verwerkingstijd of meer aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling.

Het speciaal basisonderwijs biedt leerlingen hierin specialistische of intensieve onderwijsbegeleiding om zo de onderwijs- doelen te kunnen behalen. Leerlingen worden bijvoorbeeld minder geprikkeld door dat er kleinere klassen zijn, ze werken in een rustiger klaslokaal, ze leren onder begeleiding van deskundigen en met behulp van visuele ondersteuning. Daarnaast heeft het speciaal basisonderwijs meer mogelijkheden het onderwijs aan te passen aan de onderwijsbehoeften van de leerling.

Tevens kunnen scholen voor speciaal basisonderwijs fysieke ondersteuning bieden wanneer er sprake is van een lichte lichamelijke beperking en/of ziekte.

Het toekennen van een TLV SBO gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde kindkenmerken en de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Passende ondersteuning is vanuit de basisondersteuning en extra ondersteuning aan de hand van geformuleerde onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling ontoereikend. Deze leerling valt onder de bekostigingscategorie 1 (laag).

Benodigde onderzoeksgegevens:

1. Geëvalueerd OPP, waarin de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in relatie staan tot de geformuleerde doelen.
2. Aanvullende onderzoeksgegevens en/of rapportages.

Wanneer speciaal onderwijs (SO)

Soms heeft een leerling niet genoeg aan deze ondersteuning en behoeven zij andere of intensievere ondersteuning dan dat een reguliere basisschool of een school voor speciaal basisonderwijs kan bieden. Een leerling kan dan verwezen worden naar het speciaal onderwijs (SO). We onderscheiden vier clusters binnen het

speciaal onderwijs. Deze onderverdeling is er omdat leerlingen om verschillende redenen speciaal onderwijs nodig hebben. Die uiteenlopende omstandigheden vereisen een verschillende aanpak en onderwijs dat daarop aansluit. De verschillende clusters zijn ingedeeld op de problematiek en daaruit voortkomende onderwijsbehoeften van de leerling.

Onder **cluster 1** vallen scholen voor blinde of slechthorende leerlingen. **Cluster 2** biedt onderwijs aan dove en slechthorende leerlingen en leerlingen met ernstige spraak- moeilijkheden en/of communicatieproblemen. Omdat cluster 1 en 2 niet onder het samenwerkingsverband vallen en wij voor deze schoolsoorten geen toelaatbaarheidsverklaringen afgeven, staan deze verder niet uitgewerkt in dit document.

Cluster 3 scholen richten zich met name op leerlingen met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, zeer moeilijk lerende leerlingen en langdurige zieke leerlingen.

Bij deze leerlingen ontbreekt het, vaak meer nog dan bij leerlingen in het speciaal basisonderwijs, aan algemene leervoerwaarden. Er is er sprake van een lage zelfredzaamheid, en sociale en/of emotionele problematiek.

Leerlingen met een verstandelijke beperking of ernstige leerproblemen krijgen met name verlengde leer-, denk- en/of verwerkingstijd, en lessen die praktischer van aard zijn en meer gericht op het stimuleren van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de leerlingen. Voor deze groep leerlingen gelden niet de reguliere kerndoelen maar zijn aparte kerndoelen uitgewerkt.

Voor leerlingen met een meervoudige lichamelijke beperking wordt aangepast onderwijs geboden voor alle cognitieve niveaus. Op deze scholen wordt onderwijs geboden dat is afgestemd op het individuele leertempo. Er is daarnaast de mogelijkheid om tegemoet te komen aan de fysieke ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Dit is ook het geval wanneer er sprake is van ondersteuningsbehoeften die ontstaan zijn vanuit een langdurige ziekte of een medische aandoening.

Het toekennen van een TLV aan leerlingen met een meervoudige lichamelijke beperking vindt plaats als er sprake is van lichamelijke, neurologische of psychosomatische stoornis, die niet in hoofdzaak leidt tot motorische beperkingen, maar wel leidt tot een ernstige belemmering om aan het onderwijs deel te nemen.

Scholen kunnen ondersteuning bieden aan chronisch zieke leerlingen waarbij rekening gehouden wordt met de mate en ernst van de ziekte. Zo wordt de leerlingen onder andere geleerd om te gaan met hun ziekte door bijvoorbeeld een dag efficiënt en naar belastbaarheid in te delen.

Benodigde onderzoeksgegevens TLV cluster 3 scholen:

1. Intelligentieonderzoek voor TLV ZML voorzien van datum, naam, functie, handtekening onderzoeker en/of didactische rapportage (waaronder de laatst afgenomen genormeerde toetsen) waaruit blijkt dat de leerling functioneert op het niveau van ZML.
2. Recente onderzoeksgegevens die de kenmerken van de leerling onderbouwen, bijvoorbeeld een diagnostisch onderzoek, een behandelplan/-verslag of observatieverslag en/of recente rapportagegegevens die de aanvraag onderbouwen, bijvoorbeeld behandelverslag van kinderarts, kinderneuroloog, revalidatieplanbespreking, behandelverslag fysiotherapeut, revalidatiearts, waarin een beschrijving staat van de lichamelijke aandoening en de beperkingen.
3. Geëvalueerd OPP, waarin de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in relatie staan tot de geformuleerde doelen.
4. Eventueel gegevens van zorg- of hulpverleningsinstanties, wanneer deze relevant zijn voor de aanvraag.

Cluster 4 scholen richten zich op leerlingen met voornamelijk pedagogische vragen. Hier wordt onderwijs in een zeer rustige en prikkelarme omgeving aangeboden waarbij de structuur en het ritme aangepast worden aan de behoeften van de leerling.

Naast dat deze scholen onderwijs bieden aan leerlingen waarbij er sprake is van ernstige sociale en/of emotionele problematiek, bieden zij ook een onderwijsplek aan leerlingen met (zeer) ernstige gedragsproblematiek of psychiatrische stoornissen met daaruit voortvloeiende leerproblematiek en dus het gevaar van leerachterstanden en/ of onderpresteren.

De school kan leerlingen ondersteuning bieden die specifiek bij deze complexe en meervoudige problematiek noodzakelijk is; denk aan het bieden van structuur en het leren omgaan met hun problemen. Omdat iedere leerling zijn eigen achtergrond en problemen heeft, wordt er in de basis gezorgd voor een veilige omgeving die gekenmerkt wordt door structuur, voorspelbaarheid en consequent handelen. Leerlingen worden voorbereid op een plek in de maatschappij door te werken aan zelfstandigheid, sociale redzaamheid en een realistische zelfbeeld.

Het toekennen van een TLV SO cluster 4 gebeurt op basis van de combinatie van vastgestelde zeer ernstige kindkenmerken (IQ, ernstige gedrags- of kinderpsychiatrische problematiek DSM-V) en de ondersteuningsbehoeften van de leerling in samenhang met de ouder- en school beoordelingsaspecten.

Benodigde onderzoeksgegevens:

1. Recente onderzoeksgegevens die de kenmerken van de leerling onderbouwen, bijvoorbeeld een diagnostisch onderzoek, een behandelplan/-verslag of observatieverslag.
2. Geëvalueerd OPP, waarin de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in relatie staan tot de geformuleerde doelen.